

DE NACHT VAN JACOB DE VLETTER ¹⁾

DOOR L. J. ROGIER

1

WEINIG betekenende, deels zelfs groteske wrijvingen deden in de zomer van 1868 een in de Rotterdamse volksklasse wel altijd latent aanwezige afkeer van de politie uitgroeien tot een spanning, die zich in de laatste oktoberdagen ontladde in bijna dagelijkse onlusten. Deze bereikten hun top-, tevens eindpunt in de nachtelijke uren van zondag 1 november. De uitbarsting van die nacht leeft in de Rotterdamse overlevering voort onder de benaming 'het De Vletter-oproer', een enigszins hyperbolische aanduiding voor wanordelijkheden, waarin geen schot is gelost en geen bloed vergoten en waarvan de aangerichte schade niet boven de drie duizend gulden kwam ²⁾. De praktizijn-journalist Jacob de Vletter heette er de inspirator van.

Tengevolge van de gruwelen van 1940 is het hoofdtoneel van de ongeregeldheden vandaag moeilijk te reconstrueren. Het kan nog alleen diegenen in genoegzame helderheid voor de geest komen, die de oude binnenstad van vóór 14 mei 1940 werkelijk gekend hebben. Die hebben een stevig houvast aan het oude stadhuis op de Kaasmarkt tegenover de Botersloot, met zijn hoog bordes en kolossaal frontispice, gedragen door indrukwekkende ionische zuilen ³⁾, en weten nog, dat de Kipstraat, de oostwaartse verlenging van de Kaasmarkt, de dwarsader was van een overbevolkte woonwijk, waarin Pannekoekstraat, Banketstraat, Vogelenzang, Korte en Lange Baanstraat, Lange Lijnstraat, Hennegang, Frankenstraat, Bredestraat, Achterklooster met hun onderlinge verbindingen heugenis hadden aan vele eeuwen en daarvan de littekens bewaarden mitsgaders de geuren. Eens had Kaat Mossel de daar woonachtigen aangevoerd in een burgeroorlog tegen de regentenkaste en ook in 1868 moet uit deze doolhof van sloppen, gangen en stegen het sterkste contingent van de malcontenten naar de Kaasmarkt zijn opgetrokken. Aan de zuidzoom der wijk stond op de Hoogstraat het Oude-Mannenhuys, waarin sinds de binnenbrand van 1864 in het oude Schielandshuis – dat bestaat, *mirabile dictu*, nog – de 'Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen' haar cursussen hield ⁴⁾ en elke avond stoeten on-